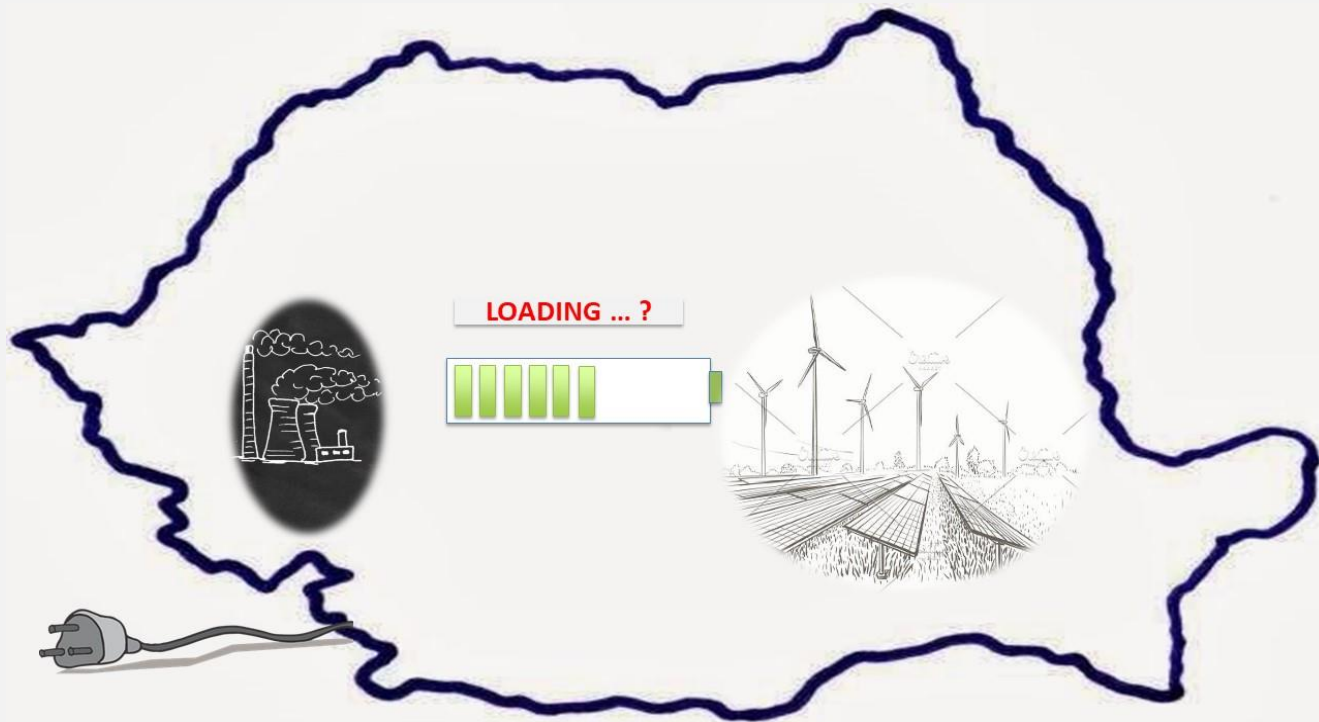

Energia din surse regenerabile și contribuția la asigurarea independenței energetice

2023

Contextul misiunii de audit

Necesitatea efectuării misiunii

- Rolul pe care energia îl ocupă în viața economică și socială;
- Importanța sectorului energetic în cadrul noilor politici privind tranziția spre o economie cu un nivel scăzut al emisiilor de gaze cu efect de seră.

Perioada auditată

2017-2022

Perioada auditului

Septembrie 2022 – August 2023

Entitatea auditată

Ministerul Energiei

Obiectivele auditului

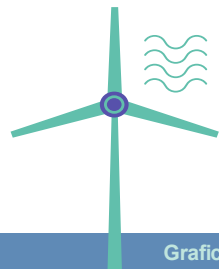
- evaluarea gradului în care a fost asigurată independența energetică din perspectiva utilizării surselor regenerabile de energie, ca urmare a politicilor/strategiilor elaborate de Ministerul Energiei;
- analiza evoluției prețului energiei electrice în contextul tranziției energetice.

Concluzia auditului

România nu are asigurată independența energetică, fiind necesare investiții în realizarea de noi capacități de producere și în dezvoltarea rețelelor

Misiunea de audit a fost derulată în cadrul colaborării dintre Curtea de Conturi a României și Netherlands Court of Auditors

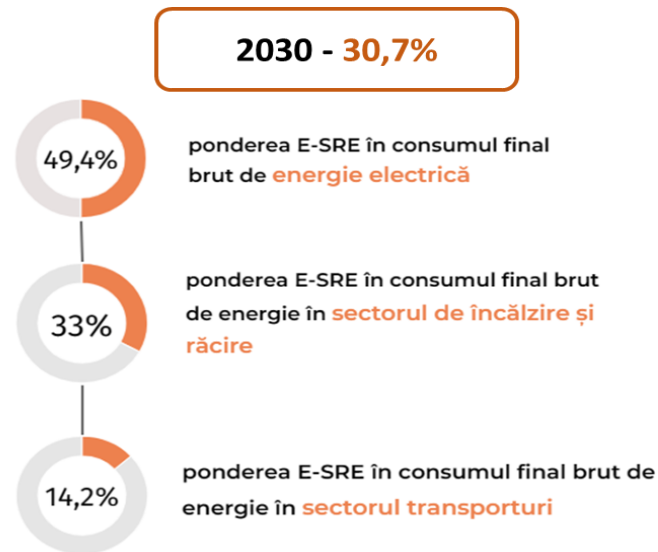

Ce a constatat Curtea de Conturi

I.1 Politicile adoptate și obiectivele asumate la nivel național în sectorul energiei electrice

- Transpunerea Directivei UE 2018/2001 s-a realizat cu întârziere la nivel național (18 luni);
- Țintele asumate la nivel național pentru anul 2020 privind ponderea energiei regenerabile în consumul final brut (**24%**) și ponderea E-SRE în consumul de energie electrică (**38%**) au fost îndeplinite;
- Ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut **a scăzut cu 0,88 p.p. (23,6%)** în anul 2021 față de anul precedent, în context în care ținta stabilită pentru anul 2030 este de **30,7%**;
- Obiectivul privind creșterea puterii instalate în noi capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile, stabilit pentru anul 2022 prin *PNIESC (+ 1.816 MW)*, nu a fost atins decât în proporție de **0,64%** (11,69 MW).

Obiectivele privind ponderea energiei regenerabile în consumul final brut, pentru anul 2030

I.2 Strategiile și politicile din sectorul energiei electrice

- Strategia energetică pentru perioada 2007-2020 nu a fost revizuită, iar începând cu anul 2021 nu a fost aprobat un alt document strategic;
- Ministerul Energiei nu a monitorizat îndeplinirea obiectivelor stabilite prin Strategie;
- Strategia de valorificare și promovare a SRE nu a fost actualizată;
- În documentele elaborate și adoptate de Ministerul Energiei nu există o abordare unitară a mixului de tehnologii de producere a energiei electrice pentru intervalul 2025-2030;
- Gradul redus de realizare al proiectelor de investiții prevăzute prin Programele de Guvernare – **0,06%**.

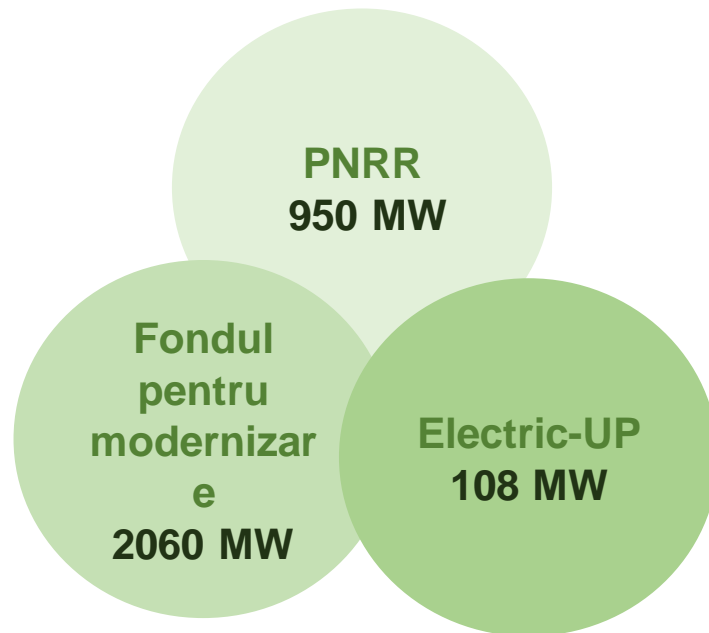

I.3 Programele de promovare a producției de E-SRE

- **Electric-UP** – doar 15,2 % din proiectele eligibile (266 proiecte din 1.750) au fost puse în funcțiune la peste doi ani de la data depunerii proiectelor;

- **Fondul pentru Modernizare** – **grad redus de implementare** (0%) raportat la termenul de punere în funcțiune (2024), iar termenele de finalizare stabilite prin contractele de finanțare diferă de cele stabilite prin actele normative (OUG nr. 108/2022);

- **PNRR** – cele 723 de proiecte depuse (4.707 MW) se aflau în evaluare. Întrucât termenul de implementare a fost stabilit pentru semestrul II 2024, există **riscul de a nu fi atinsă ținta asumată (950 MW)**.

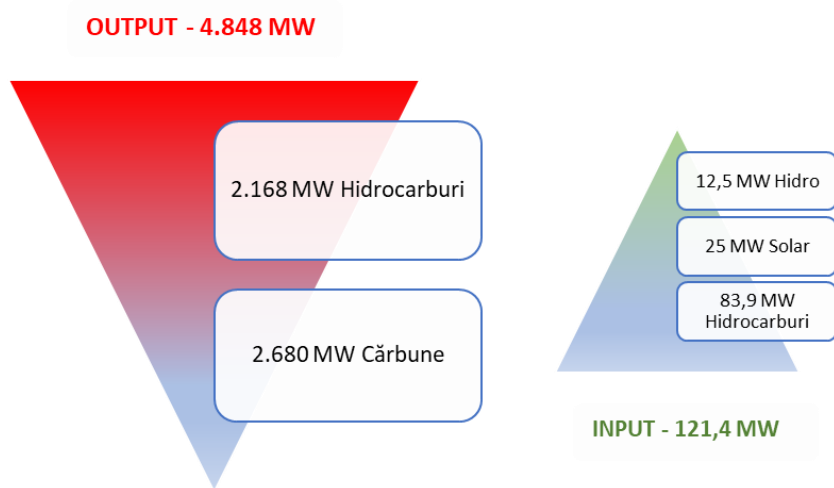
Sursa: Ministerul Energiei

II. Capacitățile de producere a energiei electrice

Curtea de Conturi a constatat următoarele:

- Reducerea cu **24,6%** a puterii instalate în capacitățile de producere, în intervalul 2017-2022;
- Reducerea cu **109 MW** a puterii instalate în capacitățile de producere pe bază de surse regenerabile;
- Au fost retrase capacități de producere cu o putere instalată de **4.848 MW** și au fost puse în funcțiune noi capacități cu o putere de doar **121,4 MW** (37,5 MW pe bază de SRE);
- Ponderea capacităților de producere pe bază de SRE a crescut (+**14,3 pp**) ca urmare a scoaterii din funcțiune a capacităților pe bază de surse convenționale;
- **15,56 MW** – puterea instalată în noi capacități puse în funcțiune de operatorii aflați sub autoritatea Ministerului Energiei.

Capacitățile de producere retrase/ instalate

Sursa: CNTEE Transelectrica SA

III. Producția și consumul de energie electrică

- Scăderea producției de electricitate cu **12,44% (-7.930 GWh)** în intervalul 2017-2022;

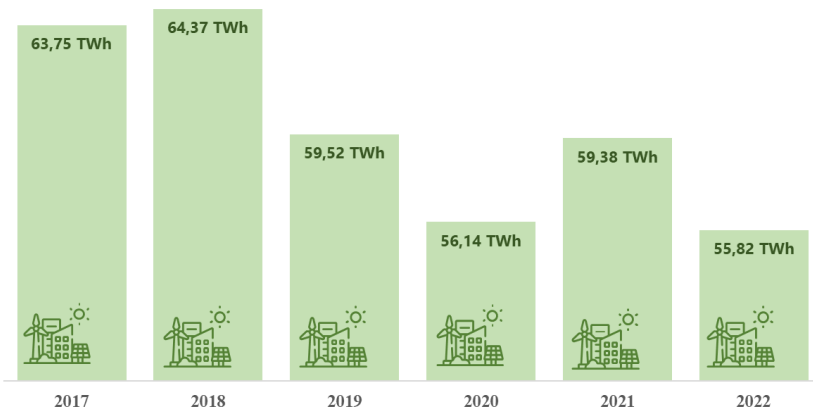
- Consumul de energie electrică a scăzut cu **6,32% (-3.843 GWh)**;

- România rămâne unul dintre statele energointensive, intensitatea energetică fiind cu **59,6%** peste media UE-27;

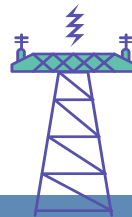
- Începând cu anul 2019, România a devenit importator net de energie, soldul balanței comerciale înregistrând un deficit de **735 mil. euro** în perioada 2019-2021;

- Prețurile medii de import au fost superioare celor la care s-a realizat exportul, diferența ajungând la **525 lei/MWh** în anul 2022.

Producția de energie electrică realizată la nivel național (2017-2022)

Sursa: CNTEE Transelectrica SA

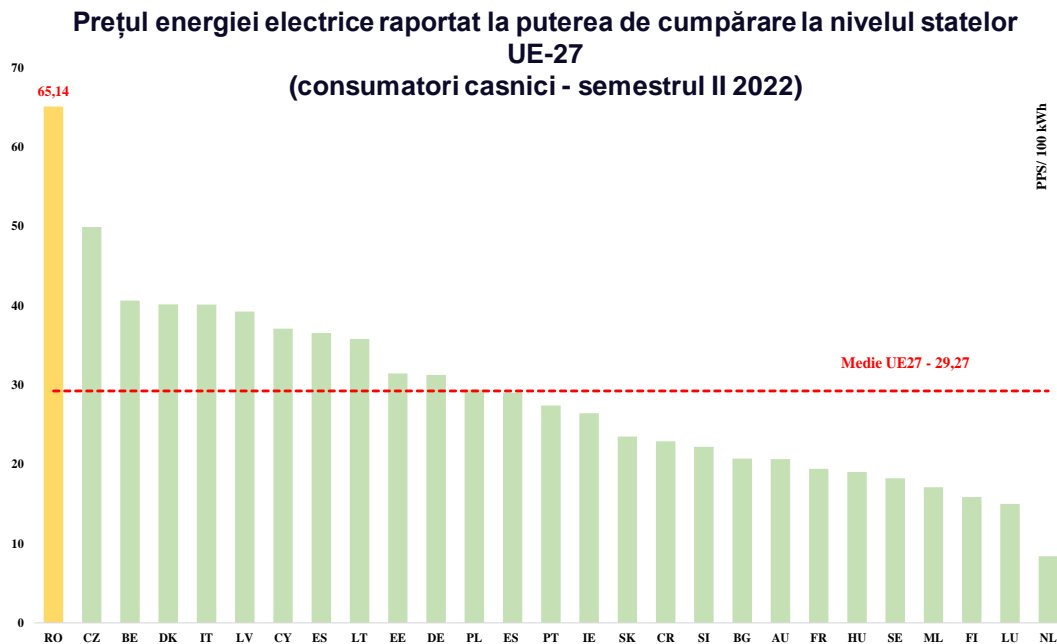
IV.1 Prețurile la energie electrică înregistrate în România în contextul tranziției energetice

- Pe piețele la termen, **prețurile medii de tranzacționare** au înregistrat în anul 2022 o majorare de **3,47 ori** față de anul 2017;

La nivel național s-a înregistrat:

- Cea mai mare creștere a prețului electricității la nivelul UE-27 în semestrul II 2022 (**+112,35%**) comparativ cu perioada similară a anului 2021;

- Cea mai mare creștere a prețului electricității la nivelul UE-27, raportat la puterea de cumpărare (**+119,25%** peste media UE) în intervalul 2021-2022;

Sursa: Eurostat

IV.2 Prețurile la energie electrică în contextul tranziției energetice

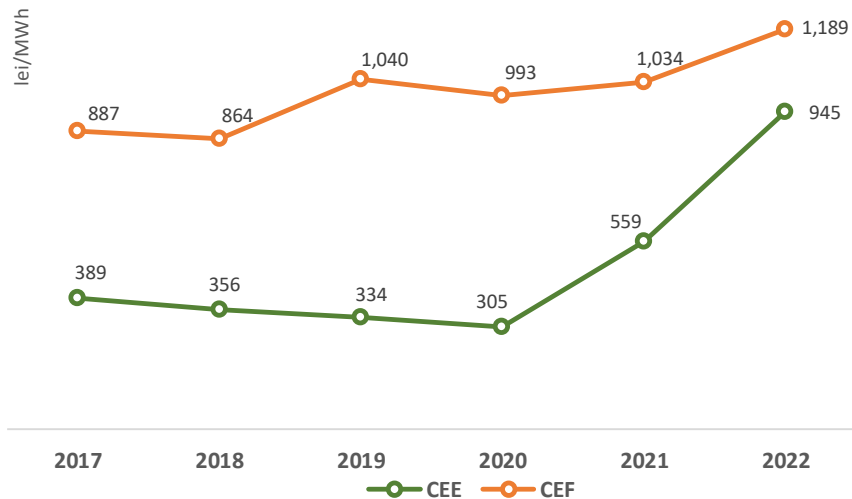
- Majorarea prețurilor la energie electrică poate fi explicată într-o măsură redusă de creșterea costurilor de producere, aceasta fiind influențată de politica de tranzacționare a participanților la piață;

- **Costul unitar** mediu înregistrat de producătorii de E-SRE a marcat creșteri importante (**+142,8% - eolian; +34,02% - solar**), contrar evoluției înregistrate la nivel mondial;

- Pe termen lung reducerea cantității de energie tranzacționate pe piețele la termen și reducerea ponderii E-SRE este asociată cu o creștere a prețului mediu ponderat;

- A fost identificat ca și risc faptul că inițial **nu a fost stabilit un nivel maxim al prețului mediu** pentru energie electrică la care ANRE determină sumele de decontat de la bugetul de stat.

Costurile înregistrate de producătorii de E-SRE

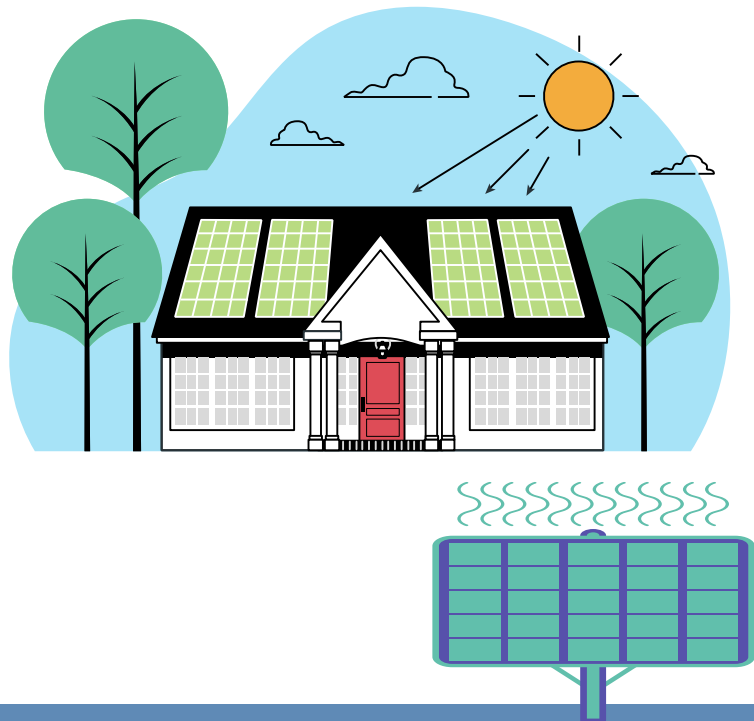

Sursa: ANRE

CEE – Centrală Electrică Eoliană; CEF – Centrală Electrică Fotovoltaică

Aspecte pozitive identificate

- România a înregistrat o pondere a energiei produse din surse regenerabile în consumul final brut de energie de 24,48% în anul 2020, peste ținta (24%) asumată prin Planul Național de Acțiune în Domeniul Energiei din Surse Regenerabile;
- Creșterea capacității de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie la scară mică aparținând prosumatorilor (**866 MW** la 01.06.2023);
- Politica de tranzacționare derulată pentru consumatorii casnici la nivelul Hidroelectrica SA, care pentru anul 2022 a stabilit prețul energiei active pentru o perioadă contractuală de 12 luni la 0,25 lei/kWh;

Cauzele care au condus la apariția deficiențelor

- Lipsa de coordonare în monitorizarea obiectivelor stabilite în sectorul energiei electrice;
- Lipsa unor atribuții clare la nivelul Ministerului Energiei (ME) privind urmărirea realizării obiectivelor stabilite prin Strategii și programe;
- Personalul insuficient alocat pentru implementarea schemelor de sprijin;
- Lipsa unor capacități de stocare a energiei electrice;
- Necorelarea planurilor de dezvoltare ale operatorilor de rețea cu necesitățile de dezvoltare ale sectorului de producere;
- Diminuarea programelor de investiții la nivelul producătorilor de energie electrică;
- Gradul redus de implementare a investițiilor programate la nivelul operatorilor aflați sub autoritatea (ME);
- Netranspunerea proiectelor de investiții aprobate prin programe/strategii în programele de investiții ale operatorilor;
- Lipsa unor ICP privind realizarea programelor de investiții la nivelul operatorilor aflați sub autoritatea ME.

Recomandările formulate de Curtea de Conturi

- Aprobarea Strategiei Energetice și stabilirea unor obiective bine definite, cu termene și responsabilități clare;
- Elaborarea în baza Programului de guvernare în vigoare a politicii energetice în sectorul energiei electrice;
- Actualizarea și corelarea documentelor strategice;
- Elaborarea de studii pe baza cărora sa fie stabilite prioritățile privind investițiile din sectorul energiei electrice;
- Urmărirea includerii în Programele de investiții a obiectivelor aprobate prin Programele de guvernare;
- Dezvoltarea activității de stocare a energiei;
- Stabilirea unor criterii de departajare a proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile, în funcție de zona de amplasare a proiectelor de investiții, factorul de capacitate al unităților de producere, acoperirea consumului propriu, etc.;
- Eliminarea decalajului dintre retragerile din exploatare și punerea în funcțiune de noi capacități;
- Stabilirea unor ICP care să asigure realizarea integrală a programelor de investiții.

Vă mulțumim pentru interesul acordat față de activitatea Curții de Conturi a României!

Sinteza raportului de audit **Energia din surse regenerabile și contribuția la asigurarea independenței energetice** poate fi accesată pe pagina de internet a instituției (www.curteadeconturi.ro)